

Maria Kalczyńska
Opole

Agnieszka Łakomy
Katowice

Materiały źródłowe do katalogu wydawnictw emigracyjnych, opracowane na podstawie kolekcji Stowarzyszenia Ochrony Poloników Niemieckich w Opolu

Cz. 1 Niemieckie polonika dipisowskie

Idea powstania katalogu

Wchodzące w skład kolekcji historycznych książki o proveniencji emigracyjnej i polonijnej posiadają szczególną wartość dla dziedzictwa kulturowego naszego narodu. Dlatego też należy się im odpowiednie miejsce w naszej pamięci.

Jednym z ważnych działań mających na celu zachowanie ciągłości kulturowej między obecną a minioną epoką (ta idea przyświeca również niniejszemu opracowaniu) jest przywracanie – w obszarze nauki i kultury – pamięci o cennych dokumentach wydawniczych związanych z historią polskiej emigracji, a także z – jeszcze mało popularną wśród badaczy – problematyką dipisów¹ w Europie Zachodniej. W opracowanym katalogu wydawnictw emigracyjnych za lata 1944-1950 zarejestrowano ponad 230 pozycji bibliograficznych. Katalog podzielono na dwie części. W pierwszej ujęte są niemieckie polonika dipisowskie (113), w pozostałej – brytyjskie (41), włoskie (42), bliskowschodnie (21) oraz druki uzupełniające tematykę o proveniencji amerykańskiej (12).

W katalogu możemy także znaleźć nazwy i lokalacje licznych polskich wydawnictw zakładanych w wielu miejscowościach na terenie Niemiec oraz m.in. w Jerozolimie, Londynie i Rzymie. Jak wynika z dokumentów, najczęściej oficyn powstawało wówczas w Niemczech, do najważniejszych zaliczyć

¹ Ang. *Displaced persons* (dipisi) – „osoby cywilne, które w wyniku wojny znalazły się poza swoim państwem i które chcą wrócić do kraju albo znaleźć nową ojczyznę, lecz bez pomocy nie mogą” – A. Lembeck, K. Wessels, *Wyzwoleni, ale nie wolni. Polskie miasto w okupowanych Niemczech*, Warszawa 2007, s. 37-38.

można m.in. Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego z Hanoweru i Wydawnictwo „Jutra Pracy” z Lippstadt.

Prezentowany katalog opiera się na cennej kolekcji historycznej, nad którą pieczę sprawuje Stowarzyszenie Ochrony Poloników Niemieckich w Opolu (dalej SOPN). Wcześniej zbiór ten należał m.in. do Biblioteki Polskiej Misji Katolickiej w Essen (Polnische Katholische Mission in Essen) oraz Stowarzyszenia Gmina Polska „Piaśt” z Essen (Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen)². Jak wynika ze statutowego założenia, SOPN jest powołane do szeroko rozumianej ochrony poloników niemieckich oraz upowszechniania wiedzy o nich³.

Metodyka opisu bibliograficznego katalogu

Opisy bibliograficzne katalogu zostały sporządzone z autopsji. Jednostka zawiera następujące dane: nazwisko i imię autora, tytuł, oznaczenie wydania, miejsce wydania, nazwę wydawcy, datę wydania oraz informacje o cechach fizycznych publikacji (liczba stron, ilustracje) i uwagi. Dane przejęte spoza druku pochodzą ze źródeł bibliograficznych⁴, umieszczone są w nawiasie kwadratowym. Opisy uzupełniono adnotacjami informującymi o liczbie publikacji w zbiorze, znakach proveniencyjnych występujących na poszczególnych egzemplarzach, w wybranych przykładach – o zawartości treściowej. Pozycje zrębu głównego uszeregowane są alfabetycznie według nazwiska pierwszego autora, a przy dziełach anonimowych – według tytułu. Pozycje podano zgodnie z pisownią oryginalną.

Wprowadzenie do tematyki poloników dipisowskich

Po zakończeniu drugiej wojny światowej poza Polską pozostawało wiele milionów jej obywateli. Tylko na terenie Niemiec odnotowano ok. 1 mln 880

² Duże zasługi dla ocalenia kolekcji położył polonofil niemiecki Leonard Paszek z Essen, współzałożyciel Stowarzyszenia Ochrony Poloników Niemieckich.

³ Celem Stowarzyszenia zgodnie ze statutem jest:

1. gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie dorobku literackiego i publicystycznego osób i instytucji związanych z szeroko pojętym środowiskiem polonijnym i polonofilskim w Niemczech oraz innych materiałów, m.in. tzw. dokumentów życia społecznego, dotyczących kontaktów polsko-niemieckich.
2. promowanie i wspieranie twórców polonijnych związanych z szeroko rozumianą kulturą, nauką i sztuką z terenu Niemiec.
3. popieranie wszelkich form współdziałania zmierzającego do przybliżania tematyki polskiej i polonijnej na terenie Niemiec.
4. inicjowanie działań wydawniczych mających na celu popularyzację tematyki polsko-niemieckiej z zakresu nauki, kultury i sztuki.

⁴ Korzystano przede wszystkim z bibliografii: J. Kowalik, *Polonica niemieckie za czas od 1 września 1939 do 31 grudnia 1948 roku*, Paryż 1952.

tys. osób związanych z kulturą polską⁵. W większości chodziło o osoby ze statusem „displaced persons”, które w specjalnych obozach oczekiwały na repatriację do kraju bądź na możliwość dalszej emigracji:

Obozy te były organizowane i administrowane początkowo przez UNRRA, a od 1 lipca 1947 roku przez IRO (Międzynarodową Organizację Uchodźców). Ich celem było stworzenie lepszych warunków dla sprawowania nad uchodźcami kontroli, zaopatrzenia ich w żywność, odzież itd. oraz ułatwienia w przyszłości akcji repatriacyjnej. Początkowo w obozach byli umieszczani wszyscy dipisi. Sytuacja ta zmieniła się w latach następnych, gdy niektórzy z nich znajdowali pracę, zawierali małżeństwa i zamieszkiwali poza obozem. Pod koniec lat 40. poza obozem zamieszkiwało od 25% (strefa brytyjska) do 30% (strefa amerykańska) tej grupy. Natomiast w strefie francuskiej aż trzy czwarte dipisów polskich zamieszkiwało na tzw. Prywatkach⁶.

Największą grupę stanowili przymusowi robotnicy sprowadzeni przemocą do prac w przemyśle i rolnictwie. Drugą pod względem liczebności grupę tworzyli jeńcy wojenni, którzy zostali wzięci do niewoli we wrześniu 1939 r. Dołączyli do nich żołnierze Armii Krajowej, którym 2 października 1944 r. w akcie kapitulacji Powstania Warszawskiego przyznano prawa kombatanckie. Inną, równie liczną grupą byli osadzeni w obozach koncentracyjnych, wśród których odnotowano około 600 kapłanów⁷.

W trudnych warunkach powojennych jako istotne zadanie jawiło się wzajemne podtrzymywanie się na duchu oraz zapewnienie kontaktu z rodzimą kulturą. Dlatego też w powstających obozach zakładano instytucje oświatowe i religijne. Do nauki i praktyk duchowych potrzebowano książek i prasy w języku polskim. W wielu ośrodkach polskiej emigracji powojennej bardzo szybko zaczęły powstawać wydawnictwa. Najliczniej pojawiły się one w Niemczech – źródła informują o blisko kilkudziesięciu takich miejscach.

⁵ Zob. G. Janusz, *Polonia w Niemczech*, [w:] *Polonia w Niemczech – historia i współczesność*, Warszawa 2001, s. 27. Po podpisaniu przez III Rzeszę 8 maja 1945 r. bezwarunkowej kapitulacji, oznaczającej zakończenie II wojny światowej, na terenie Niemiec znajdowało się około dwóch milionów Polek i Polaków. Oprócz Polaków przebywali tam też uciekinierzy przed armią sowiecką oraz przymusowi robotnicy z takich krajów jak Czechy, Słowacja, Ukraina, kraje bałkańskie (mówi się o milionach osób). Wśród tych ludzi – później określanych jako DP, czyli „displaced persons” – osoby przesiedlone, skrótkowo nazywanych „dipisami” – panował ogromny zamęt. Alianci nie mieli jasnej wizji, co zrobić z tą masą ludzi, zwłaszcza że wśród nich byli jeszcze Niemcy wysiedleni siłą z terenów przyznanych Polsce, określanych jako Ziemie Odzyskane, a także Niemcy z Czechosłowacji i innych regionów włączonych do Rzeszy Niemieckiej – zob. ks. abp S. Wesoly, *Początek szkolnictwa polskiego w Niemczech po II wojnie światowej*, [online] <<http://www.chrzescijanskie-centrum.de/index.php/zjazdy-nauczycieli/ii-zjazd/referaty/106-pocztek-szkolnictwa-polskiego-w-niemczech-po-ii-wojnie>> (23.09.2016).

⁶ K. Ruchniewicz, *Dipisi*, [online] <<http://www.porta-polonica.de/pl/Atlas-miejsc-pami%C4%99ci/dipisi>> (20.09.2016).

⁷ Zob. S. Wesoly, dz. cyt.

Część pierwsza katalogu

Dipisowskie polonika niemieckie

1. Adoracja Najświętszego Sakramentu / oprac. ks. Ignacy Rabsztyń. – Schwäbisch Gmünd: [nakł. autora], 1948. – 64 s.; 13 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2. Apel / z przedmową Andrzeja Pomiana. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 29 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż, Delegatura na Niemcy.
2 egz.: na s. tyt. pieczętka: Zjednoczenie Polskich Uchodźców w Niemczech. Verband Polnischer Flüchtlinge in Deutschland e.V. Okręg II – Bezirk II. Zarząd Ogniska. Ortsstelle; Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
3. Archutowski Roman: Historia kościoła katolickiego w zarysie. – Wyd. 12. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 192 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Polish Combatants Association SPK (okrągła); S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polski Czerwony Krzyż. Delegatura na Niemcy. Polish Red Cross Delegation for Germany. – Na pierwszej s. tekstu pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka.
4. Baranowski Z., Kowalski S.: Nauka wiary i obyczajów. – Wyd. 2. – Badbergen: Inspektorat Nauki Religii, 1947. – 100 s.; 22 cm. – Przedrukowano z 2 wydania londyńskiego wydanego nakładem Urzędu Oświaty i Spraw Szkolnych w r. 1942.
1 egz.: na s.p. tyt. pieczętka: Duszpasterstwo Szkolne.
5. Bełza Władysław: Katechizm polskiego dziecka. – Hamburg [i in.]: Wydaw. Książek Polskich, 1945. – 31 s.: il.; 15 cm.
1 egz.: na s.p. tyt. pieczętka : Educational Organiser, Liverpool.
6. Berger Hugo: Podręcznik języka niemieckiego z kluczem: kurs elementarny. – Hanower: [b.w.], 1947. – 123 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
7. Bieńkowski Witymir Z[ygmunt]: Szlak tęsknoty. – Celle: Wydaw. „Strażnica”, 1947. – 62 s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
8. Bohater i tułacz: (oreź polski na szlakach świata). – Lubecka: [b.w.], 1946. – 52 s.: il.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż, Delegatura na Niemcy.

9. Borowski Stanisław: Filozofia materii. – Hanower: nakł. autora, 1946. – 112 s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
10. Bujnowski Józef: Powroty: zbiór V: poezje. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1947. – 51, [1] s.; 18 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
11. Ch[omiuk] J[ózef]: Monte Cassino: bitwa sześciu narodów. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 32 s.: il.; 20 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Biblioteka Polska „Piastr” przy P.M.K. Essen.
12. Chmielowska Maria: Baden Powell i harcerstwo. – Hamburg: nakł. Związku Polaków w Hamburgu, 1945. – 15 s.; 21 cm.
3 egz.: pieczętka (okrągła) Komenda Osiedla Ostrhanderfehn.
13. The Christmas Song Book: prepared for former prisoners of war and displaced persons of all Germany. – Hannover: World’s YMCA/YWCA British Zone, [1946]. – 62 s.: il., nuty; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
14. Conrad Joseph [Józef Konrad Korzeniowski]: Tajfun. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 40 s.; 26 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
2 egz.: na s. tyt. napis: Własność Biblioteki P.O.C. Westerstede.
15. Czuj: śpiewnik zuchowy. Cz. 1 / oprac. Władysław Dębski, Jerzy Kuncewicz. – Nakł. Komendy Głównej Z.H.P. w Niemczech, 1948. – s. 95: il.; 20,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
16. Davis Kenneth Sydney: Eisenhower Dwight: żołnierz demokracji. – [Monachium]: Wydaw. Oficyna Warszawska na Obczyźnie, 1947. – 111 s., 21 cm. – Oficyna zał. w 1938 r. przez A.[natola] Girsę i B. [oleśława] Barcza.
1 egz.: bez pieczętek; egz. numerowany, nr 001233.
17. Dąbrowski Juliusz: Gry i zabawy w izbie harcerskiej. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 61, [1], II, [1] s.; 19 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
18. Dmowski Roman: Kościół, naród państwo. – Dachau [i in.]: Wydaw. „Słowo Polskie”, 1946. – 23, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Komenda Osiedla Ostrhauderfehn.

19. Dmowski Roman: Polityka polska i odbudowanie państwa: z dodaniem memorjału „Zagadnienia środkowo- i wschodnio-europejskie” i innych dokumentów polityki polskiej z lat 1914-1919. T.1. – Wyd. 3. – Hanower, 1947. – 258, [2] s.; 21 cm. – Wg wyd. oryginalnego.
1 egz.: bez pieczętek.
20. Dmowski Roman: Polityka polska i odbudowanie państwa: z dodaniem memorjału „Zagadnienia środkowo- i wschodnio-europejskie” i innych dokumentów polityki polskiej z lat 1914-1919. T. 2. – Wyd. 3. – Hanower, 1947. – 168, [2] s.; 21 cm. – Wg wyd. oryginalnego.
1 egz.: bez pieczętek.
21. Drobiazgi: zbiorek nowel. – Knechtsteden: Wydaw. „Jutro Pracy”, 1946. – 20 s.; 20 cm. – („Bóg i Ojczyzna”; nr 11).
1 egz.: na okł. pieczętka: Szkoła Powszechna Sierocinca [!] Bad Rothenfelde.
Zawiera: Modlitwa: (wyjętek z „Faraona”); Z legend dawnego Egiptu / Bolesław Prus; Dym nad kotłownią (nowela) / Maria Konopnicka.
22. Dybowski Mieczysław: Życie katolickie. Podręcznik liturgiki. – Quakenbrück: Nakładem Funduszu Duszpasterstwa Szkolnego, 1947. – 128 s.; 20 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Duszpasterstwo Szkolne.
23. Dygasiński Adolf: Gody życia [nr 33]. – Lippstadt: Wydawnictwo „Jutra Pracy”, 1947. – 122 s.; 14,5 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka, Polnische Katholische Mission in Essen; Gmina Polska „Piaśt” w Essen. Polnischer Kreis PIAST in Essen.
2 egz.: na s. tyt. i s. 81 pieczętka: Polska Misja Katolicka, Polnische Katholische Mission in Essen; Gmina Polska „Piaśt” w Essen. Polnischer Kreis PIAST in Essen.
24. Dz[iry]t] J[an] [pseud. Władysławy Przyjemskiej]: Przed laty: opowiadania z dziejów ojczystych. – Celle-Unterlüss: Wydaw. Antoniego Markiewicza, 1946. – 74, [1]; 19 cm. – [Przedrukowano z wydania Księgarni A. Cybulskiego w Poznaniu].
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
25. Falski Marian: Elementarz. – Hanower: Nakładem Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 118 s.: il.; 20,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
26. Friedberg Jan: Zarys historii Polski: kontynuacja podręcznika A. Lewickiego. T. 2, (1795-1914). – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 60, [3] s.; 24 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Henryk Puchałowicz. Kierownik Szkoły; Polska Mi-

- sja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
27. Godowski Jan: Konstytucja trzeciego Maja. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 59 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt. pieczętki: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
28. Hardy Paul: Moja metoda: język francuski szybko, łatwo, przyjemnie: słowniczek 1200 słów i zwrotów potocznych. – [Hanower]: nakł. POKA, 1947. – 108 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
29. Hartleb Kazimierz: Kultura Polski: od zarania dziejów po dni ostatnie. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 108, [3] s.; 24 cm.
1 egz.: na s. tyt. i po tekście pieczętki: Relief Society for Poles. Delegation in Germany.
30. Historia biblijna Starego i Nowego Testamentu: dla szkoły i domu. – Schwäbisch Gmünd: nakł. i wydaw. ks. Ignacy Rabsztyn, 1947. – 303 s.: il.; 19 cm. – [Przedruk uzup.].
1, 2 egz.: bez pieczętek.
31. Horski Jarosław: Wiersze pisane nocą / il. R. Pjenjązko. – Monachium: nakł. „Irka”, 1948. – 32 s.: il.; 19 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
32. „Idee i dokumenty”, nr 1 [Jan Wolny – Czy można było uniknąć katastrofy i inni]: Nakładem Sekcji Wydawniczej przy Pol. Stowarzyszeniu b. Wisz.[!] Pol., Monachium 1946. – 104 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt., s. 63 i 91 pieczętki: Zjednoczenie Polskich Uchodźców w Niemczech, Okręg II, Zarząd Ogniska, Verband Polnischer Flüchtlinge i [!] Deutschland; Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission In [!] Essen; Gmina Polska „Piaśt” w Essen. Polnischer Kreis PIAST in Essen.
33. Járosy Fryderyk: Mein Kampf: (walka z doktorem Goebbelsem). – Hanower: [Polski Związek Wychodźstwa Przymusowego], 1945. – 64 s.: il.; 17 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
34. Jaselka polskie. – Lorch: nakł. i wydaw. ks. Ignacy Rabsztyn, 1947. – 77 s.; 21 cm.
Zawiera: *Jaselka w 3-ch aktach* / ks. Henryk Malak; *Bóg się rodzi w 4-ch odsłonach* / ks. Jan Wolniak.

35. Kochanowski Jan: *Treny / wstępem i objaśnieniami zaopatrzył Tadeusz Sinko*. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 56, [1] s.; 17 cm. – („Biblioteka Narodowa”. Serja 1; nr 1).
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Biblioteka Polska „Piaś” przy P.M.K., Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission In [!] Essen; Gmina Polska „Piaś” w Essen. Polnischer Kreis PIAST in Essen; na s. red.: Czytelnia Ludowa ZPwN Oddz. Essen; Poddelegatura Polskiego Czerwonego Krzyża w Lubece.
36. Konopnicka Maria: *Nowele: Józefowa i Urbanowa*. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 14 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: Polska Szkoła Doksztalcająca [!]. Polish School Freren.
2 egz.: na okł. pieczętka: Centrala Biblioteczek Ruchomych; S.P.K. Referat Kultury i Oświaty; Polish Combatants Association SPK (okragła).
3 egz.: na pierwszej s. pieczętka: Kierownictwo Szkoły Powszechnej III Stopnia w Marx.
37. Korbel Stanisław: *Polski system stenografji [!] dla szkół i samouków*. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 64 s.; 24 cm.
1 egz.: na s. redakcyjnej i po tekście: 1. Dywizja Pancerna. 2. Batalion P.W.S.K. Ośrodek Wysz[olenia] Zapasowy.
38. Kossak-Szczucka Zofia: *Skarb śląski*. – Celle: Wydaw. „Strażnica”, 1947. – 82 s.; 19 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
39. Lepucki Henryk: *Dzieje Polski przedrozbiorowej w skrócie*. – Norymberga ([Dr.]: Willmy) 1946; Norymberg: Biblioteka „Pisma Żołnierza”, 1946. – 73, [2] s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
40. Lewicki Anatol: *Zarys historii Polski (do r. 1795), popr. i uzup. przez J. Jasnowskiego i F. Lenczowskiego*. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1947. – 236 s.; 26 cm.
1 egz.: bez pieczętek, [zawiera mapy].
41. Liwski Waław: *Kultura i cywilizacja*. – Dachau [i in.]: Wydaw. „Słowo Polskie”, 1946. – 64 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
42. Lurczyński Mieczysław: *Carachoweg*. – Hanower: [Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego], 1945. – 39 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż. Poddelegatura w Cloppenburgu. Obszar xxx Korpusu B.L.A.; na s. tyt. pieczętka: D-ca Ob. Polskiego Reepshoft.

- 2 egz.: na okł., s. tyt. i pierwszej s. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
43. Lurczyński Mieczysław: Czas poległy. – Hanower: [Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego, 1945]. – 40 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Polish Combatants Association SPK (okrągła); S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka.
44. Lurczyński Mieczysław: Dom pod wysokim księżycem. – [Wyd. 2]. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 40 s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polish Combatants Association SPK (okrągła); S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka.
45. Lurczyński Mieczysław: Janka. – Hanower: [Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 52 s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na okł. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; na s. tyt. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
46. Lurczyński Mieczysław: Łuski Syreny. – [Wyd. 2]. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 38, [1] s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Biblioteka Polskiego Liceum i Gimnazjum [!] Nr. 1 w Lubece; Polskie Gimnazjum i Liceum w Lubece, Steinraderweg 9.
47. Lurczyński Mieczysław: Łuski Syreny. – [Wyd. 3]. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 38, [1] s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
48. Lurczyński Mieczysław: Pożegnanie z ojczyzną. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 41, [2] s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
49. Małak Henryk: Partyzanci: obraz sceniczny w czterech aktach, osnuty na tle życia Polaków pod okupacją niemiecką w latach 1939-45. – Bensheim: [b.w.], 1946. – 55, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: Duszpasterstwo Szkolne.

50. Malak Henryk ks.: Jawory przy młynie. Obraz sceniczny w czterech aktach. – Schwäbisch Gmünd: Wydaw. ks. Ignacy Rabsztyń, 1948 – 53 s.; 19,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
51. Malak Henryk ks.: „Klechy” w obozach śmierci. Wspomnienia byłego więźnia obozów w Stutthof-Sachsenhausen-Dachau. – Schwäbisch Gmünd: Nakład i Wydaw. ks. Ignacy Rabsztyń, 1948. – 168 s.: il.; 20,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
52. Małaczewski Eugeniusz: Blokhauz pod „Syreną”. Wielka bitwa narodów. – Brema [i in.]: Książnica Domu Polskiego, 1946. – 31 s.; 20 cm. – (Książnica Domu Polskiego / pod. red. Eryka Zielińskiego).
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż. Delegatura na Niemcy. Polish Red Cross. Delegation for Germany.
53. Mickiewicz Adam: Konrad Wallenrod / oprac. Józef Ujejski. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 98 s.; 17 cm.
1 egz.: na okł., s. tyt. i tekście pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
54. Mielcarek E.: Dzieje Polski na tle dziejów powszechnych. – Wyd. 2 popr. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 92 s.: il.; 21 cm + mapy. – („Bóg i Ojczyzna”; nr 20).
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. p. tyt. i tyt. pieczętki: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen; Puchałowicz Henryk.
55. Nasze gry i ćwiczenia: praca zbiorowa / pod red. Janiny Tworzkowskiej. – Przedrukowano z wyd. Komitetu Naczelnego Z.H.P. Londyn 1944. („Biblioteka Harcerska”; t.7). – Celle-Unterluss: Wydaw. Antoniego Markiewicza, 1946. – 76 s.: il. ; 19 cm.
1, 2 egz.: bez pieczętek.
56. Norwid Cyprian Kamil: Czarne i białe kwiaty. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 40 s.; 25 cm.
1 egz.: na okł., s. tyt. i w tekście pieczętki: (okrągła) Polish Military Camp P.W.X.K.1. Polski Obóz Wojskowy, Herford; C.M.W.S. Herford.
57. Nowakowski Zygmunt: Pędziwiatr. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 50 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na okł. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż. Delegatura na Niemcy. Polish Red Cross. Delegation for Germany.

58. Patronowie Polski. – Lippstadt: [b.w.], 1947. – 24 s.: il.; 21 cm. – Odbitka kliszowa z „Kalendarza Spółdzielczego” na Rok Pański 1939.
1, 2 egz.: bez pieczętek.
59. Piskorski Tomasz: Krąg Starszoharcerski: Wskazania Organizacyjne medyczne i programowe. – [B.m.]: nakł. Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami Kraju, 1947. – 125 s.; 20 cm. – Przedrukowano z wydania I, które ukazało się jako Tom I-szy Biblioteki Starszoharcerskiej pod red. Tomasza Piskorskiego, nakładem Harcerskiego Biura Wydawniczego w Warszawie w r. 1935. („Biblioteka Harcerska”, t. 20); [Odbito w drukarni: Carl Vieth, Solingen-Ohligs, Sauerbreyst. 43-45. Kier[ownik] techn. Dudziński Waclaw].
1, 2, 3 egz.: bez pieczętek.
60. Podstawowe zasady wychowania fizycznego w zarysie. – Monachium: Team nr 2 Y.M.C.A., 1947. – 141 s.; 19 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Kierownictwo Szkoły Powszechnej III Stopnia w Marx.
61. Pomian Jerzy [pseud. Juliana Suskiego]: Rzeczpospolita. – Przedruk z wydania londyńskiego. – Celle: Wydaw. Antoniego Markiewicza, 1946. – 32, [6] s.: il.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
62. Prus Bolesław: Antek i lokator poddasza [!]. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 31 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: Szkoła Powszechna Sierocińca Bad Rothenfelde; Polski Ośrodek Szkolny Borghorst; na pierwszej stronie pieczętka: Centrala Szkolnictwa Polskiego w Niemczech; Polski Ośrodek Szkolny Borghorst.
63. Prus Bolesław: Lalka: powieść w dwóch [!] tomach. T. 2. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 159 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
64. Prus Bolesław: Nawrócony. – Knechtsteden: Wydaw. „Jutro Pracy”, 1946. – 25 s.; 21 cm. – („Bóg i Ojczyzna”; nr 12).
1 egz.: na s.p. tyt. pieczętka: „Jutro Pracy”. Tygodnik Obozowy.
2 egz.: na okł. pieczętka: Zjednoczenie Polskie w Niemczech. Księgarnia Społeczna; na okł. i s. tyt. pieczętka: Kierownictwo Szkoły Powszechnej III Stopnia w Marx.
3 egz.: na okł. pieczętka: Zjednoczenie Polskie w Niemczech. Księgarnia Społeczna; na okł. i s. tyt. pieczętka: Kierownictwo Szkoły Powszechnej III Stopnia w Marx.

65. Prus Bolesław: Nowele: Katarynka i Kamizelka. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 23 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł., pierwszej s. tekstu i po tekście pieczętka: Stowarzyszenie Polskich Kombatantów. Oddział na terenie okupacji brytyjskiej. Koło Nr. 539; Polska Misja Katolicka w Essen. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
66. Prus Bolesław: Nowele wybrane. – Celle: Wydaw. „Strażnica”, 1947. – 84, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in Essen. Gmina Polska PIAST w Essen.
67. „Przegląd Miesięczny spraw wysiedleńców polskich w Niemczech”. – [Haltern]: Wydaw. Zjednoczenie Polskie. Prezydium Okręgowej Komisji Porozumiewawczej Środowisk Polskich na terenie Westfalii Nadrenii. Haltern. Red. Waław Jankowski, 1947. – R. 1, nr 4. – 56 s.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: bez pieczętek.
68. Puciata Paweł Mateusz: Wędrownicy: pogawędka z drużynowym o pracy starszych chłopców. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, [1945]. – 59, [1] s.; 17 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
69. Rokicki Józef (Michał): Blaski i cienie bohaterskiego pięciolecia: cztery mapki w tekście. – Niemcy Zachodnie: [b.w.], 1949. – 176, [4] s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
70. Routledge E.G.F.: Przegląd historii Niemiec: (800-1939) / tł. z ang. Kazimierz Odrobny i Jerzy Stosius. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy” 1948. – 107 s.; 21 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 44).
1 egz.: na s.p. tyt. i tyt. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła); na s. tyt. pieczętka: World’s YMCA/YWCA. Field Secretary Team 1.
71. Rozmówki i słownik niem.-ang. So lernt man englisch, 10 lektion. – Berlin: Wydaw. „Der Trichter” Inhaber Gustav Paeschke, 1948. – s. 291-320: il.; 17,5 cm.
1, 2 egz.: bez pieczętek.
72. Sienkiewicz Henryk: Bartek zwycięzca. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 40 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
73. Sienkiewicz Henryk: Latarnik. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 12 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Biblioteka 9 Baonu STRZEL.; Własność Towa-

rzystwa Pomocy Polakom. Delegatura w Niemczech. Relief Society for Poles. Delegation in Germany.

74. Sienkiewicz Henryk: Organista z Ponikły oraz tegoż autora Wspomnienie z Marypozy. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 22 s.; 19 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 21).
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt. pieczętki: Zjednoczenie Polskie w Niemczech. Księgarnia Społeczna; Kierownictwo Szkoły Powszechnej III Stopnia w Marx.
3 egz.: na s. tyt. pieczętki: World’s YMCA/YWCA. Field Secretary Team 1.
75. Sienkiewicz Henryk: Quo Vadis: powieść z czasów Nerona. T. 1. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1947. – 253, [1] s.; 19 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła); Centralna Biblioteka i Czytelnia S.P.K. Wentorf.
76. Sienkiewicz Henryk: Quo Vadis: powieść z czasów Nerona. T. 2. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1947. – 231, [1] s.; 19 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła); Centralna Biblioteka i Czytelnia S.P.K. Wentorf.
77. Sienkiewicz Henryk: W pustyni i w puszczy. T. 1. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 159, [1] s.; 17 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
78. Sienkiewicz Henryk: W pustyni i w puszczy. T. 2. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 158 s.; 17 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
79. Sienkiewicz Henryk: Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela: nowela. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1946. – 32 s.; 16 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 17).
1 egz.: bez pieczętek.
80. Sienkiewicz Henryk: Za chlebem smutna opowieść z życia emigrantów polskich w Ameryce. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 63 s.; 21 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 19).
1, 2 egz.: bez pieczętek.
81. Sienkiewicz na wesoło: wesołe wyjątki z „Trylogii” H. Sienkiewicza. – Knechtsteden: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1946. – 28 s.; 19 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 5).
1 egz.: bez pieczętek.

82. Skowroński Marian J. ks.: Podręcznik fytoterapii chorób dziecięcych. ziołami roznącymi [!] w stanie dzikim w Polsce wzgl [!] udającymi się u nas w hodowli: dla użytku lekarzy i studentów – Schwäbisch Gmünd/Württemberg: Nakład i Wydaw. ks. Ignacy Rabsztyń, 1948. – 416 s., 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
83. Słowacki Juljusz [!]: Genезis z Ducha. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 16 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Centrala Szkolnictwa Polskiego w Niemczech.
84. Steiner Arthur: Jeder lernt Englisch. Der populäre sprachkurs der „Neuen Zeitung“. – München: Wydaw. „Die Neue Zeitung”, 1946. – 128 s.: il.; 20,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
85. Stopiński Wincenty: Sprawy polskiej emigracji. – Hannover: [b.w.], 1947. – 23 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
86. Stopnie i sprawności harcerskie i zuchowe: regulaminy obowiązujące. – Aschaffenburg: [b.w.], 1946. – 142 s.: il.; 15,5 cm. – [Przedruk wydawnictwa Głównej Kwatery Harcerzy Z.H.P. w Warszawie z uzupełnieniami Komedy Z.H.P. na Wschodzie].
1 egz.: bez pieczętek [zawiera ręczne zapiski rozkładu zajęć].
87. Sulimirski Tadeusz: Najstarsze dzieje narodu polskiego. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 43 s.; 18 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: Henryk Puchałowicz; Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.
88. Szczepanowski Stanisław: Aforyzmy o wychowaniu. – Monachium: Wydaw. Agencja Prasowa, 1946. – 32 s.: il.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
89. Szczepańczyk Jerzy: Partyzanckim szlakiem. – Celle: Wydaw. „Strażnica”, 1947. – 203, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt., pierwszej i ostatniej s. tekstu pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła); na okł. pieczętka: Polish Combatants Association SPK (okrągła).
90. Szober Stanisław: Gramatyka polska w szkole powszechnej: (zadania-ćwiczenia-wykład): klasa VIII. – Hanower: nakł. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 45, [2] s.; 20 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
91. Szober St[anisław], Niewiadomska C[ecylia], Bogucka C[ecylia]: Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Cz. 4, Podręcznik dla piątej klasy szkoły powszechnej. – Wyd. 8 nakładem MWRiOP. – Hamburg: Związek Polaków w Hamburgu, 1945. – 51, [1] s.; 21 cm. – [Przedrukowano z wydania 7].
1, 2 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: Centrala Szkolnictwa Polskiego w Niemczech.

92. Szwed Julian: Ćwiczenia w pisowni polskiej dla gimnazjów ogólnokształcących i zawodowych: ze słownikiem ok. 15 000 wyrazów. – [Berlin]: Instytut Wydaw. „Rodło”, 1946. – 191, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Committee for the Education of Poles in Great Britain. Modern Secondary School. Stowell Park.
2 egz.: na okł., s. tyt. i s.191 pieczętka: Entered In inv, B/Books 1288; Committee for the Education of Poles in Great Britain, Modern Secondary School, Stowell Park. Nr Cheltenham GL08.
93. Tetmajer Kazimierz: Książd Piotr: z dodatkiem noweli „Na pokładzie” Stefana Żeromskiego. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1946. – 22 s.; 18 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 15).
1 egz.: bez pieczętek.
94. Tęsknota za ojczyzną: wiersze wybrane. – Brema [i in.]: Książnica Domu Polskiego, 1946. – 32 s.; 19 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polski Czerwony Krzyż. Delegatura na Niemcy. Polish Red Cross. Delegation for Germany.
95. Trzy lata w granatowej służbie: Polacy w C[ivil]. M[ixed]. W[atchman’s]. S[ervice]. – Niemcy Zachodnie: [b.w.] 1950. – 124 s., [28] s. tabl.; 21 cm. – Na prawach rękopisu.
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętka: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
96. Trzy nowele. – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1945. – 24 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. i pierwszej s. pieczętka: Centrala Szkolnictwa Polskiego w Niemczech. Zawiera: *Echa leśne* / Stefan Żeromski; *Janko Muzykant* / Henryk Sienkiewicz; *Sen* / Bolesław Prus.
97. „Trzy pióra – Miesięcznik Harcerski”. – Reinbek bei Hamburg: Wydaw. Komendy Chorągwi Kresowej Z.H.P., 1948. – Nr 16/17, [numer poświęcony wspomnieniom obozowym]. – 31 s.: il.; 20,5 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
98. Twardzic Stanisław [pseud. Klaudiusza Habryka]: Rozważania polskie. – Niemcy: [b.w.], 1947. – 84 s.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: [nieczytelna].
2 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.
99. W marszu i boju: z walk i przeżyć partyzanckich żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej. – [Monachium]: Wydaw. Zarządu Głównego Samopomocy Żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej, 1948. – 127 s.: il.; 21 x 20 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.; Polnischer Kreis PIAST in

- Essen. Gmina Polska PIAST w Essen; Własność Stowarzyszenia Pomocy Polakom, Delegatura w Niemczech. Relief Society for Poles. Delegation in Germany.
100. W pogoni za nieskończonością: przedruk apologetycznej konferencji ks. Pawła [!] Siwka T.J. – Dachau [i in.]: Wydaw. „Słowo Polskie”, 1946. – 19 s. ; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
101. W sprawie odszkodowania dla byłych politycznych jeńców [więźniów] prześladowanych przez reżym narodowo-socjalistyczny. – München: [b.w.], 1947. – 23, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
102. W szóstą rocznicę wybuchu wojny: przemówienia Bronisława Skalaka na uroczystym obchodzie w Londynie. – Monachium: nakł. Polskiego Stowarzyszenia B[yłych] Więźniów Polit[ycznych] Niem[ieckich] Obozów Koncentracyjnych w Monachium, [1946] – 43, [1] s.: il.; 21 cm.
1 egz.: na okł. pieczętka: Polski Ośrodek Szkolny Borghorst.
103. Warczak Jan: Aureola nad Nazaretem. – Monachium: Wydaw. „Słowo Polskie”, 1947. – 80 s.; 21 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka Kuczynski Mieczysław [!].
104. Józef Warszawski (Ojciec Paweł): Myśl jest bronią: rozważania. – Na okupacji: [Mennen: s.n.], 1947. – 220 s.; 20 cm. – Wyd. z zasiłku I. Polskiej Dywizji Pancерnej oraz Anglo-Polish Catholic Association Germany.
1 egz.: na s. tyt. pieczętka: Paweł M. Makowiak. Counsellor.
105. Józef Warszawski: Z mojej teki korespondencyjnej: listy o życiu wewnętrznym. – [Maczków, Haren/Ems]: nakładem Duszpasterstwa Z.H.P. Niemcy, 1948. – 125 s.: il.; 20 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
106. Wasiutyński Wojciech: Tysiąc lat polityki polskiej / red. Czesław Tarnowski. – Monachium [i in.]: Wydaw. „Słowo Polskie”, 1946. – 162 s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
107. Wiech (St. Wiechecki): Wysoka Eksmisjo: 50 felietonów Wiecha. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1946. – 98 s.; 21 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 18).
1 egz.: bez pieczętek.
108. Zbyszewski Karol: Z Marszałkowskiej na Piccadilly. – Celle-Unterlues: Wydaw. Antoniego Markiewicza, 1946. – 72 s.; 19 cm. – [Przedruk z wydania londyńskiego].

- 1 egz.: bez pieczętek.
2 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
3 egz.: na s. tyt. pieczętki: Polska Misja Katolicka. Polnische Katholische Mission in Essen. Scheffelstrasse 2. 4330 Mulheim/R.
109. Związek Władysław: Samouczek języka hiszpańskiego. – Wyd. 2. – Hanower: Wydaw. „Poka”, 1946. – 55, [1] s.; 21 cm.
1 egz.: bez pieczętek.
110. Żeleński-Boy Tadeusz: Znaszli ten kraj?...: (cyganeria krakowska). – Hanower: Wydaw. Polskiego Związku Wychodźstwa [!] Przymusowego, 1946. – 125, [1] s.; 18 cm.
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: Stowarzyszenie Polskich Kombatantów „Samopomoc Wojska” KOŁO [!].
111. Żeromski Stefan: Syzyfowe prace. – Hannover: [b.w.], 1947. – 142 s.; 21 cm. – [Wg wydania oryginalnego].
1 egz.: na okł. i s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
112. Żeromski Stefan: Wierna rzeka. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 175, [1] s.; 14 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 37).
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).
113. Żeromski Stefan: Zapomnienie: wybór nowel. – Lippstadt: Wydaw. „Jutra Pracy”, 1947. – 126 s.; 15 cm. – („Bóg i Ojczyzna”, nr 34).
1 egz.: na s. tyt. pieczętki: S.P.K. Referat Kultury i Oświaty. Biblioteka; Polish Combatants Association SPK (okrągła).

Streszczenie

Przedstawiany katalog zawiera 113 opisów pozycji bibliograficznych sporządzonych z autopsji. Jednostka składa się z: nazwiska i imienia autora, tytułu, oznaczenia wydania, miejsca wydania, nazwy wydawcy, daty wydania oraz informacji o cechach fizycznych publikacji. Dane przejęte spoza druki pochodzą ze źródeł bibliograficznych, umieszczone są w nawiasie kwadratowym. Opisy uzupełniono adnotacjami informującymi o liczbie publikacji w zbiorze Stowarzyszenia Ochrony Poloników Niemieckich, znakach proveniencyjnych występujących na poszczególnych egzemplarzach, w wybranych przykładach – o zawartości treściowej. Pozycje zrzębu głównego uszeregowane są alfabetycznie według nazwiska pierwszego autora, a przy dziełach anonimowych – według tytułu. Opis jednostek podano zgodnie z pisownią oryginalną. Prezentowana kolekcja

druków znajduje się w posiadaniu Stowarzyszenia Ochrony Poloników Niemieckich z Opola.

Słowa kluczowe: dipisi – druki emigracyjne i polonijne – katalog – Niemcy.

Summary

Source materials to the catalogue of the Polish emigration's publications prepared on the basis of „Stowarzyszenie Ochrony Poloników Niemieckich” collection

Part 1: Displaced Persons' Polonica from Germany

The catalogue discussed in the article contains 113 bibliographic entries examined from the autopsy. The entry includes: name and surname of the author, title, designation of issue, place of publication, publisher's name, release date and information about the physical characteristics of publication.

The data acquired from outside the book are derived from bibliographic sources and they are placed in square brackets. Descriptions are supplemented by annotations that indicate the number of publications in the collection of „Stowarzyszenie Ochrony Poloników Niemieckich“, provenance signs occurring on individual copies of selected examples - the content of the payload. The items are mostly arranged alphabetically by surname of the first author, and the anonymous works by title. Description of units are given according to its original spelling. This collection of prints is owned by the „Stowarzyszenie Ochrony Poloników Niemieckich“ from Opole.

Key words: displaced persons – Polish books abroad – catalogue – Germany.